

**MEDEDELINGEN VAN
HET WAGNERGENOOTSCHAP
NEDERLAND**
Nr. 58 | 16 februari 2019

Dinsdag 19 maart: Algemene Ledenvergadering 2019 (19.30 uur)

Aansluitend: Tannhäuser bij DNO

Uitgebreide achtergrond over deze nieuwe productie door Aldert Vermeulen

(Locatie: De Nieuwe KHL, aanvang: 19.30)

Agenda Algemene Ledenvergadering 2019:

- 1 Opening
- 2 Mededelingen en ingekomen stukken
- 3 Vaststelling verslag van de Algemene Ledenvergadering van 14 maart 2018
- 4 Terugblik op de verenigingsactiviteiten in 2018 en vaststelling Jaarverslag 2018
- 5 Jaarrekening 2018:
 - A) Financieel verslag van de penningmeester over 2018; Verslag kascontrolecommissie; Bespreking jaarrekening 2018
 - B) Goedkeuring jaarrekening 2018; decharge bestuur/ penningmeester 2018
 - C) Samenstelling leden kascontrolecommissie over 2019
- 6 Begroting 2019:
 - A) Activiteitsbijdrage i.p.v. contributieverhoging
 - B) Bespreking begrotingsvoorstel en vaststelling
- 7 Bestuurszaken:
 - A) Statutair aftreden van Jack van Dongen
 - B) Verkiezing nieuwe bestuursleden
 - C) Verlenging bestuurstermijn voorzitter met 1 jaar
- 8 Verkiezing nieuw(e) erelid(leden)
- 9 Activiteitenprogramma 2019
- 10 Wat verder ter tafel komt
- 11 Rondvraag en sluiting

Toelichting:

ad 3: Het verslag vindt u in Wagner Kroniek 58.2 van mei 2018 (pag. 6-8) en op de website van het Wagnergenootschap (onder Verslagen).

ad 4: Het jaarverslag 2018 vind u in WK 59.2 (maart 2019) en in deze Mededelingen Nr. 58

ad 5 en 6: De jaarstukken over 2018 en de begroting 2019 liggen in de zaal voor u gereed.

Desgewenst kunt u ze ook tevoren per mail bij de penningmeester opvragen.

ad 5 c: Leden van de kascontrolecommissie 2018 en hun rooster van aftreden: Ada Vermeer (ter vervanging van de overleden Tom Goor) en Bob Willigers per ALV 2019 en de heer J. Filedt Kok per ALV 2021.

ad 6 a: De laatste contributie-bijstelling dateert van 20.06.2012. Vele externe kosten zijn de laatste jaren omhoog gegaan zodat, ondanks verscherping van het uitgavenbeleid, herijking van onze publicaties en ten dele de overdracht van stipendiaatskosten naar de R. Wagner Stichting, een inkomstenverhoging nu noodzaak is. Circa 25% van de leden bezoekt regelmatig de bijeenkomsten, die ca. 1/3 van alle kosten uitmaken en het zijn juist deze kosten die het sterkst stijgen. Om deze redenen stellen wij u voor de contributies voor alle leden gelijk te houden, maar voortaan een bijdrage te vragen in de activiteitskosten (zaalhuur) van € 5 voor de reguliere avonden en € 10 voor de concerten waar musici (w.o. stipendiaten) voor ons optreden.

ad 7a: Jack van Dongen dient, na een zeer lang bestuurslidmaatschap, om statutaire redenen zijn functie neer te leggen. Bestuur en vereniging zijn hem zeer erkentelijk voor zijn grote en deskundige inzet.

ad 7b: Voor de vacature Communicatie & Publiciteit binnen het bestuur stellen wij u voor Gustaaf Vossenaar te benoemen. Hij heeft het afgelopen jaar reeds met het bestuur meegelopen en is inmiddels volledig vertrouwd met de verzorging van onze publicaties.

Voor de vacature Penningmeester heeft zich recentelijk ons lid Philip Grisel gemeld. Hij heeft een professionele financiële achtergrond en is als controller werkzaam bij een groot landelijk bedrijf. Wij stellen u voor hem in principe te benoemen als bestuurslid, maar de effectuering en ingangsdatum daarvan te delegeren aan het bestuur. Het is onze bedoeling dit uiterlijk september a.s. af te ronden.

ad 7c: Om statutaire reden treedt voorzitter Leo Cornelissen per ALV 2020 af. Herhaalde en intensieve pogingen om een geschikte opvolg(st)er te vinden hebben tot op heden helaas nog geen resultaat gehad. Voor de functie van voorzitter moet de kandidaat toch ten minste 1 jaar actief aan de bestuursactiviteiten hebben deelgenomen en daarop beoordeeld kunnen worden. Om in het gerezen tijdsprobleem te voorzien wordt (conform de governance-regel 'pas toe of leg uit') voorgesteld om de bestuurstermijn van de huidige voorzitter te verlengen met 1 jaar, tot medio 2021.

Het rooster van aftreden van de bestuursleden is dan als volgt: Secretaris Jan de Kater per ALV 2020/ herkiesbaar, voorzitter Leo Cornelissen per medio 2021, Communicatie/Publiciteit Gustaaf Vossenaar en penningmeester Philip Grisel per ALV 2023. Geïnteresseerden in de voorzittersfunctie, resp. de portefeuille Activiteitenorganisatie worden dringend verzocht zich te melden.

ad 8: Gezien hun grote verdiensten voor het onder de aandacht brengen van Wagners muziek bij een groot publiek wordt, conform art. 6 en 7 van de statuten, voorgesteld om twee nieuwe ereleden te benoemen. Vanwege de vertrouwelijkheid worden hun namen op de ALV ter bespreking bekend gemaakt.

Voor-intekenen boek Philip Westbroek - Richard Wagner: Geschriften uit de nalatenschap, open brieven en herinneringen. (9^e en laatste deel van de serie Wagner-vertalingen in het Nederlands)

De serie vertalingen van Wagners hoofdgeschriften, uitgegeven door Uitgeverij IJzer in Utrecht, wordt dit voorjaar afgesloten met het negende en laatste deel: *Richard Wagner – Geschriften uit de nalatenschap, open brieven en herinneringen*. Deze slotuitgave omvat liefst 512 pagina's en is wederom vertaald, ingeleid en geannoteerd door Philip Westbroek.

Hierna vindt u de omslag van het boek en een korte synopsis. Verschijning: mei a.s.
Winkelprijs € 29,50.

Dat Wagners belangrijkste teksten thans voor het eerst integraal in het Nederlands beschikbaar zijn is maatschappelijk en cultureel van groot belang. Deze publicaties beantwoorden perfect aan onze doelstellingen als Wagnergenootschap Nederland. Om deze redenen ondersteunen wij als WGN deze uitgaven nadrukkelijk; ook financieel. De markt voor deze boeken is helaas te beperkt, zodat, om deze vertalingen toch mogelijk te maken, eveneens **extra financiële donaties van particulieren** bittere noodzaak zijn. Als WGN voldoen wij van harte aan het verzoek daartoe en roepen u dan ook met nadruk op, te willen bijdragen.

Bij het storten van een bedrag van € 50,- (of meer) wordt uw naam achterin het boek vermeld en krijgt u na verschijning als eerste een exemplaar toegestuurd.

Zou u uw bijdragen willen overmaken vóór 20 maart a.s.? Dan gaat de tekst naar de drukker.

Het bankrekeningnummer is: **NL 74 INGB 0007 3333 43** t.n.v. **W.H.M. Desmense uitgever**;

Graag daarbij vermelden: **Bijdrage Wagner Nalatenschap**. Wilt u dan ook, t.b.v. de toezending van het boek na verschijnen, uw adresgegevens mailen naar:

uitgeverij.ijzer@hetnet.nl

Vijftig jaar schrijverschap in één band. In dit negende deel van de reeks *Prozageschriften van Richard Wagner* zijn de teksten bijeengebracht die grotendeels ontleend zijn aan de postuum uitgegeven banden van Wagners verzamelde werken. Deze teksten geven in hun samenhang een fascinerend beeld van Wagners zoektocht naar een nieuwe vorm van muziektheater: het Gesamtkunstwerk.

Na zijn vroege mislukkingen was het voor Wagner duidelijk dat hij zijn eigen weg moest volgen. De bestaande burgerlijke cultuur met haar commerciële amusement was nog niet klaar voor Wagners kunstwerk van de toekomst. Wagner gaf ondanks alle tegenslagen niet op en wist uiteindelijk zijn levenswerk te voltooien: de opvoering van *Der Ring des Nibelungen* in een op zijn aanwijzingen gebouwd theater. Dit boek doet verslag van deze epische reis.

Geschriften uit de nalatenschap,
open brieven en herinneringen
Richard Wagner

7 april: Bestellen kaarten Bayreuth online

De on-line kaartverkoop voor de Bayreuther Festspiele start dit jaar op zondag 7 april om 14.00 uur precies. De directie van de Festspiele vindt het fair om diegenen, die nog nooit via het kaartenbureau of internet aan kaarten gekomen zijn, op dat moment bij de bestelling voorrang te verlenen.

Zie: <https://www.bayreuther-festspiele.de/festspiele/news/2019/online-sofortkauf-festspielkarten-2019/>

Oproep: wie wil het Wagnergenootschap vertegenwoordigen bij Tannhäuser?

Ook dit jaar zal het Wagnergenootschap met een informatietafel aanwezig zijn tijdens de voorstellingen van Tannhäuser bij DNO. Wij stellen het zeer op prijs wanneer leden, die ook een toegangkaart hebben voor de betreffende dag, achter deze tafel plaats willen nemen. Het doel is om met onze aanwezigheid bezoekers kennis te laten maken met onze activiteiten en te interesseren voor een lidmaatschap.

Aanmelden bij de secretaris Jan de Kater (E: jandekater@wagnergenootschap.nl).

Data: 6, 10, 14, 18, 21, 24, 28 april en 1 mei

Jaarverslag Wagnergenootschap Nederland 2018 (Agendapunt 4b)

Aantal leden: per 31.12.2018: 370 leden (per 31.12.2017: 365 leden)
Ereleden in 2018: Hans Pot, Hartmut Haenchen, Pierre Audi, Eva-Maria Westbroek, Frank van Aken

Bestedingen 2018 aan maatschappelijke kerndoelstellingen van het WGN: € 19.000, t.w.:

- Informatie & Publiciteit betreffende Richard Wagner en zijn werk: € 4.900
- Selectie en uitzending van 3 stipendiaten naar Bayreuth: € 3.100 *)
- Wagnerprijs van Nederland - Internationaal Vocalisten Concours (incl. kosten): € 7.000 *)
- Subsidiering 8e deel Nederlandse vertaling van Wagners prozageschriften € 4.000 *)

*) Financiering en administratie overgedragen aan de Richard Wagner Stichting Nederland

Publicaties:

- *Verenigingstijdschrift 'Wagner Kroniek'*: de 58^e jaargang omvatte 4 uitgaven van elk 52 pagina's.
- nr. 58.1-Maart, nr. 58.2-Mei, nr. 58.3-september, nr. 58.4-december 2018.
- *'Mededelingen van het Wagnergenootschap Nederland'*: het maandelijks elektronische actualiteiten bulletin verscheen 11 x (nr. 45 t/m 56).
- Voor verdere informatie zie de website (www.wagnergenootschap.nl)

Het bestuur:

Hield 4 formele vergaderingen, t.w. op 20 feb., 15 mei, 20 september, 20 december.

Bestuursleden: voorzitter - Leo Cornelissen, secretaris - Jan de Kater, penningmeester - Jack van Dongen, Publiciteit/Communicatie (tot 14.03.2018) - Peter Franken.

Vacatures: 1 tot 14.03.18, na deze datum: 2.

I.v.m. deze vacatures en de gedragslijn om aankomende bestuursleden ter introductie enige tijd met het bestuur te laten meelopen, is Gustaaf Vossenaar het hele jaar de facto aan het bestuur verbonden geweest; twee andere kandidaten hebben zich, om persoonlijke redenen, in de loop van het jaar helaas terug getrokken.

- Als nieuwe talent-scout voor de stipendiatselectie werd 15.05.2018 Peter van der Leeuw benoemd.

ACTIVITEITEN

Wo. 31 januari: Thema-avond Tristan und Isolde. De eerste genootschapsbijeenkomst in 2018 vond plaats in zaal Splendor. Musicoloog en conservatoriumdocent Menno Dekker hield een lezing over de leidmotieven bij *Tristan und Isolde*. Na de pauze interviewde hij dirigent Marc Albrecht, die rond die tijd de *Tristan und Isolde* productie van De Nationale Opera leidde.

Ma. 12 februari: hield assistent professor Machiel Kestra in het Goethe Institut een lezing met als titel **Wagner en de meesters van het Wantrouwen: overlap en verschillen**, over hoe de thema's van Marx, Nietzsche en Freud terugkomen in het werk van Wagner. Zijn lezing verving die van professor Boterman, die wegens ziekte 's-morgens had afgezegd.

Zat. 17 februari: bezochten we de nieuwe productie van **Die Walküre bij de Deutsche Oper am Rhein in Düsseldorf**; dirigent: Axel Kober, regie: Dietrich W. Hilsdorf.

Wo. 14 maart: De **Algemene Leden Vergadering** werd gehouden in Splendor. Jaarverslag en Jaarrekening over 2017 en de Begroting voor 2018 werden unaniem goedgekeurd. Het verdienstelijke bestuurslid Peter Franken (Publiciteit en Communicatie, hoofdredacteur Wagner Kroniek), die aangegeven had geen nieuwe bestuurstermijn te ambiëren, verliet het bestuur. Wegens ziekte vond zijn afscheid plaats op de volgende ledenbijeenkomst op 19 april. Tot voorjaar 2019 zal hij de redactie van de WK blijven verzorgen en Gustaaf Vossenaar als zijn opvolger inwerken.

Eveneens werd na ca. 10 zeer succesvolle jaren afscheid genomen van onze talent-scout voor de stipendiatenselectie Hans Middelhuis, die daarvoor veel lof kreeg toegezwaaid.

Daarna volgde een **Herinnering aan de Nederlandse diva Gré Brouwenstijn**, in de vorm van een dialoog verzorgd door operaspecialist René Seghers met haar zoon Jan-Paul van Mantgem, tevens WGN-lid.

Vrij. 23 maart: Parsifal-vertoning op groot scherm in de Tuinzaal van Cultuurcentrum De Brakke Grond, Amsterdam. Vertoond werd de Bayreuth-opname uit 2016; dirigent: ons erelid Hartmut Haenchen, regie: Uwe Eric Laufenberg.

Do. 19 april: bracht musicoloog en associate professor Désirée Staverman een heldere voordracht over de **componist Alphons Diepenbrock: zijn persoon, zijn compositorisch werk en zijn verhouding tot Richard Wagners muziek**.

Zo. 6 mei: bezochten we weer de **Deutsche Oper in Düsseldorf**, deze keer voor de nieuwe **Siegfried** productie; dirigent: Axel Kober, regie: Dietrich W. Hilsdorf.

Wo. 23 mei: Het jaarlijkse stipendiatenconcert, tevens de slotavond van het seizoen 2017/2018 was een feestelijke gebeurtenis. Allereerst trad oud-stipendiate Florieke Beelen op met Mahlers *Lieder eines fahrenden Gesellen* en een aria uit Richard Strauss' *Ariadne auf Naxos*. Ze verving Jeannette van Schaik, een van de stipendiaten van 2018, die die avond moest optreden in *The turn of the Screw*. Ook stipendiaat, Karel Deseure, was helaas om familiale omstandigheden verhinderd. De IVC-Wagnerprijs-2017-winnares en ook stipendiate Eunkyoung Lim zong vervolgens Erda's waarschuwing uit *Das Rheingold*, Waltraute's smeekbede aan Brünnhilde uit *Götterdämmerung* en *Träume*. Zij werden begeleid door Peter Nilsson. Deze bijzondere avond werd in grootse stijl afgesloten met een fraaie laudatio, uitgesproken door Paul Korenhof en de dubbele oorkonde-uitreiking door onze voorzitter aan de nieuwe ereleden Eva-Maria Westbroek en Frank van Aken. Daarbij werden niet bekende opnames vertoond van hun optredens in de Wesendonk-Lieder en Tannhäuser van enkele weken daarvoor.

Wo. 13 juni: In het Kon. Concertgebouw werd Der Ring ohne Worte (Wagner/Maazel) uitgevoerd ter viering van het 140-jarig bestaan van het Sweelinck-Orkest van de Universiteit van Amsterdam, waarvoor de WGN-leden specifiek waren uitgenodigd.

Juli/Aug.: In het kader van de Bayreuther Festspiele omvatte het elektronische Mededelingen-bulletin van juli ook dit jaar weer de zgn. Bayreuth-Special. Een 11 pagina's omvattend overzicht van alle interessante activiteiten die daar tijdens de Festspielzeit zijn te beleven. In de stipendiatenweek, na afloop van de Holländer-opvoering van 7 augustus, hield het WGN een eigen 'Meet & Greet' voor alle geïnteresseerde Nederlanders, waarbij o.m. mezzosopraan Christa Mayer acte de présence gaf.

Za. 8 t/m za. 15 september: vond het **Internationale Vocalisten Concours 2018 in Den Bosch** plaats. Bijzonder deze keer was dat er een aparte ronde plaats vond voor deelnemers die geïnteresseerd waren in de door ons ingestelde **Wagnerprijs van Nederland**. De Engelse mezzo Claire Barnett-Jones werd de winnares en de prijs, ter waarde van € 5000 voor lessen en coaching, toegekend. De Nederlandse sopraan Helena Koonings kreeg als runner-up een stipendium voor Bayreuth 2019.

Ma. 8 oktober: vond de tweede lezing dit jaar van musicoloog Menno Dekker plaats. Het was ook het tweede deel in zijn serie 'In de aanloop naar Wagner'. Deze keer was het onderwerp **De onmiskenbare wisselwerking tussen het werk van Mendelssohn en Schumann en dat van Wagner**.

Het was onze eerste bijeenkomst in de grote zaal van De Nieuwe KHL aan de Oostelijke Handelskade in Amsterdam.

Di. 30 oktober: ook in de Nieuwe KHL, verzorgde Annett Andriesen, de net afgetreden leider van het IVC, een zeer goed bezochte en hoog gewaardeerde **Masterclass Wagnerzang** voor Leonie van Rheden, Matthijs Schelvis, Helena Koonings en Esther Kuiper; begeleiding: Gilbert den Broeder.

Za. 17 november: 1-daags symposium over Thomas Manns ambivalentie ten aanzien van Richard Wagner in het Goethe Institut Amsterdam. Door ons georganiseerd in samenwerking met hen en het Genootschap Nederland-Duitsland.

Musicologe en wetenschappelijke onderzoekster Sabine Lichtenstein behandelde Thomas Manns ambivalentie ten opzichte van muziek in het algemeen en dus ook ten opzichte van Wagners muziek.

Literatuurwetenschapper Michiel Hagdorn ging in zijn voordracht in op welke functie die plaatsen in het werk van Thomas Mann hebben, die refereren aan Wagner en diens figuren en thema's.

De voorzitter van het Thomas-Mann-Forum München Dirk Heißerer behandelde het thema dat de aanleiding van dit symposium vormde 'Thomas Manns Amsterdammer Vortrag 1933 in Zusammenhang mit seinem Schreiben *Leiden und Größe Richard Wagners* und die Reaktion der Stadt München bzw. des Deutsche NS-States, die zu seinem Exil geführt hat.' Thomas Mann hield zijn rede op 13 februari 1933 in Het Concertgebouw ter gelegenheid van Wagners vijftigste sterfdag.

Frank Weiher, verbonden aan de Heinrich-Heine Universität Düsseldorf, besprak de factoren had die de receptie van een kunstwerk kunnen bepalen, zoals backshadowing of Hineinterpretieren. Zowel de werken van Thomas Mann als die van Wagner worden veelal verklaard vanuit een beeld dat, in de tijd gezien, pas achteraf is ontstaan. Weiher wees dit mechanisme af. Niet alles wat met een kunstwerk wordt gedaan of van wordt gevonden, hoeft aan dat kunstwerk zelf te liggen.

Het symposium werd afgesloten met een fragment van Visconti's film *Der Tod in Venedig*.

Zo. 25 november: de derde busreis dit jaar naar de **Deutsche Oper am Rhein** voor ***Götterdämmerung***, de laatste Ring-opera in de nieuwe encensering van Dietrich W. Hilsdorf; dirigent: Axel Kober.